

Byg fortrinligere end Hvede til Brænderie.

(Af en i Landhuusholdningselskabet oplæst Afhandling af
Dr. Professor Ørsted, Ridder af Dannebrog.)

Det er erkjendt som et Resultat saavel af Theorie, som af mange sammenlignende Erfaringer, at den Mængde af Brændeviin, man erholder af en Kornmasse, ganske retter sig efter Mængden af de meelagtige Dele, det vil sige af de Dele, som blive tilbage, naar Skallen tænkes ganske bortskaffet fra Kornet. Heraf lader sig let beregne, hvilken Værdie hver Kornart maatte have for Brændeviinsbrænderne, naar Omkostningerne ved Fabricationen udfaldt lige.

- 100 Pund Hvede indeholder 16 Pund Skaller,
84 Pund meelagtige Dele.
- 100 Pund Rug indeholder 17 Pund. Skaller,
83 Pund meelagtige Dele.
- 100 Pund Byg indeholder 26 Pund Skaller,
74 Pund meelagtige Dele.
- 100 Pund Havre indeholder 34 Pund Skaller,
66 Pund meelagtige Dele.

Det forstaaer sig, at disse Tal ikkun ere Middeltal, og let kunne være lidt ulige i Prøver fra forskellige Egne eller Aar, ligesom ogsaa efter Kornarternes Varieteter, imidlertid kan en herpaa grundet Beregning ikke meget afvige fra det Rette.

En Tønde god Hvede veier ligeledes efter Middeltal $13\frac{1}{2}$ Eispund eller 216 Pund, heraf udgiør $\frac{10^4}{100}$ omtrent 181 $\frac{1}{2}$ Pund.

I Tønde Rug veier 12 Eispund 4 Pund eller 196 Pund, hvoraf $\frac{10^3}{100}$ omtrent udgiør 162 $\frac{3}{4}$ Pund.

I Tønde Byg veier 11 Eispund eller 176 Pund, hvoraf $\frac{10^4}{100}$ udgiøre 130 $\frac{1}{2}$ Pund.

I Tønde Havre veier 9 Eispund eller 144 Pund, hvoraf $\frac{10^6}{100}$ giver 95 Pund.

For at lætte Oversigten sammenstilles disse Størrelser:

I Tønde Hvede holder	181 $\frac{1}{2}$ Pund	meelagtige	Dele.
I Tønde Rug	162 $\frac{3}{4}$	
I Tønde Byg	130 $\frac{1}{2}$	
I Tønde Havre	95	

Heraf kan let beregnes, at der vilde omtrent indeholdes lige mange meelagtige Dele i

10 Tønder Hvede.

11 $\frac{3}{8}$ Tønder Rug.

13 $\frac{1}{8}$ Tønder Byg.

19 $\frac{1}{8}$ Tønder Havre.

Da man altsaa af 14 Tønder Byg faaer ligesaameget Brændeviin som af 10 Tønder Hvede,

men ikkun betaler den omtrent som af 7 Tønder, saa er Fordelen aabenbart paa Byggets Side. Brændevinen af Bygget er ogsaa, naar den er vel behandlet, rigelig saa god, som den af Hveden. Byggets Giæring er noget vanskeligere at lede, og derfor udbringe mange en slet Brændeviin deraf, men for den sagkyndige Brændeviinsbrænder indtræffer ikke lettelligen saadant Uheld. — Hvad er da Aarsagen til at Hveden saa hyppigen, især i Kiøbenhavn, foretrækkes Bygget? Den Bygmængde man behøver til at udbringe en vis Mængde af Brændeviin, indtager et større Rum, udfordrer altsaa større Redskaber, følgerigen lidt mere Plads, lidt mere Brændsel; men det, som gjør Udslaget, er, at der af de større Redskaber svares en større Afgift; hvorfor man da brænder af en anden Kornart end den, hvoraf man til Landets som til egen Fordeel ellers helst skulde brænde *).

Den 4de Februar 1820.

*) Det fortiener at anmærkes, at i Aaret 1820 brugte Brænderierne i Kiøbenhavn, af Hvede 80051 Tdr., af Malt 11355 Tdr., af Rug 623 Tdr., og af Byg 101 Tdr.

I Jylland derimod, hvor Hvede næsten ikke avles, bruges til Brænderierne fornemmeligen Byg og Bygmalt.

Udgg.